

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest, Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, „Bejaardencentrum Rijnzate”, postbus 694, 2400 AR Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Bede om licht en waarheid

„Zend Uw licht en Uwe waarheid, dat die mij leiden.”

Ps. 43 : 3a.

Wie de dichter van psalm 43 is, wordt niet gezegd. Waarschijnlijk is het David geweest, die zo veel psalmen op zijn naam heeft staan. Hij bidt in onze tekst om licht en waarheid. Dat doet hij niet zo maar. Daar was reden voor. Kennelijk verkeerde hij in het donker en dan niet natuurlijk maar geestelijk. Hij was ver bij Jeruzalem, de stad Gods, vandaan. D.w.z. hij was ook ver bij het huis Gods vandaan. Hij was in een twist gemengd. De vijanden vervolgden hem. Zij waren veel en machtig. In eigen kracht was de dichter er niet tegen opgewassen. En God verbergde Zijn vriendelijk aangezicht, dat vrolijkheid geeft en licht. Hij verkeerde dus in een nare toestand. Het was duisternis van rondom. Vandaar de bede: Zend Uw licht.....

David bidt niet alleen om licht, maar ook om waarheid. Ook dat is te begrijpen. Want als je in het donker verkeert, dan komt de vorst der duisternis op de been. Die werkt graag in het donker, dan kan hij het beste opereren. Hij is de leugenaar. Als zodanig heeft hij het David moeilijk gemaakt. De bestrijdingen waren veel. Waar is nu God? was een van de sarrende vragen die binnen de wanden van zijn ziel klonk. Wat maakte die leugenaar en die mensensmoordenaar, die het op de ondergang van David gemunt had, het hem moeilijk. Hij kon er niet uitkomen. Als God niet overkwam, hij zou omkomen. Stel je voor: in de duisternis te verkeren, onder de verbergingen van Gods aangezicht te moeten doorgaan, dat is gevaarlijk. Je wordt dan heel gemakkelijk misleid. Dat kan een kind zelfs wel begrijpen. Want als je in natuurlijk opzicht in het donker verkeert en je hebt een leugenaar tot raadsman - leidsman bij je, dat kan niet anders dan verkeerd uitkomen. Vandaar de bede, nogmaals: Zend Uw licht en Uwe waarheid, dat die mij leiden.

Wij zijn op deze ontmoetingsdag bij elkander. Heel de wereld verkeert in de duisternis. Alle lichten zijn uitgedraaid. Waarheid is er nergens te vinden. Leugen en bedrog kom je allerwegen tegen. En de wereld ziet het niet. Zij heeft de duisternis liever dan het licht. De waarheid begeert zij niet, want ze wordt veel liever bedrogen. De duivel heeft met hen niet de minste moeite. Zij volgen hem gewillig op de weg naar.....de ondergang. Arme wereld.

Ja: Arme wereld!

Maar zijn wij beter? Wij zitten hier in de kerk. Wij luisteren naar de waarheid. Wij willen die graag zo zuiver mogelijk horen. Wij zoeken het pand te bewaren. Op zichzelf zijn dit goede zaken. Doch al doen wij beter dan al degenen die zich hiervan afkerig betonen, wij zijn niet beter. Wij hebben van nature allemaal een boos hart. Wij zijn allemaal de vorst der duisternis toegevalen. Wij beminnen ook de duisternis boven het licht en de leugen boven de waarheid. Laat u nooit wijsmaken dat het anders is. Want de Heere Jezus, Wiens mond onbedriegelijk is, heeft het Zelf gezegd, en dan niet tegen grove wereldlingen, maar tegen fijne kerkmensen, farizeërs en schriftgeleerden. Het erge is, dat wij dit allemaal weten en toch nog zo rustig

door kunnen leven. Wij hebben blijkbaar van de duisternis niet de minste last en aan de waarheid niet de minste behoefte. Als uw geweten hier ja op moet zeggen, dan kunt ge het pand zoeken en bewaren, doch ge mist de band aan God. En daarom komt ook de bede niet uit het hart voort: Zend Uw licht en Uwe waarheid, dat die mij leiden?

Dit wordt het geval als men gelijk David, God mag leren kennen. Dan zijn de ogen geopend. Een blinde ziet geen onderscheid tussen dag en nacht, tussen licht en donker. Doch als de ogen geopend zijn, dan gaat men het onderscheid zien. Dan kent men dagen, waarin men in het vriendelijk licht van Gods aangezicht zich voortbewegen mag. Dan wordt men ook door de waarheid geleid. Dan wordt men veilig geleid. Dan heeft men van de duisternis geen last en dan heeft de leugenaar geen vat op de ziel.

Doch het leven des geloofs is niet altijd gelijk. Die het licht kennen en de waarheid hebben leren verstaan moeten nogal eens door het duister gaan en de waarheid wordt dan niet gekend. Licht en waarheid staan ook met elkander in verband. Want zonder licht kan men de waarheid niet lezen en verstaan. Als dit beleefd wordt, hoe benauwd kan het dan van binnen zijn. Want dan loopt men in de duisternis rond te dolen en een uitweg ziet men niet. De geestelijke landkaart, dat is de waarheid, de bijbel, die leest men niet. O zeker, men leest wel, maar het zijn allemaal letters, die geen kracht doen op de ziel. Men komt er niet uit. Als God er niet was, men kwam voor eeuwig om. Dan wordt de bede geboren: Zend Uw licht en Uwe waarheid, dat die mij leiden. Men wil dan uit het labirint verlost worden, waarin men door eigen schuld is terecht gekomen. En dat moet uit genade gebeuren. Het moet eenzijdig van Gods kant gebeuren. Het moet van Boven gebeuren. Want van beneden is geen verwachting.

Zend Uw licht en Uwe waarheid, dat die mij leiden.

David leefde nog in het oude testament. De woorden licht en waarheid hebben een diepe zin. Beide woorden kunnen gebracht worden op het Woord van God. David wist dat. Hij getuigt op een andere plaats in de psalmen dat het Woord een lamp is voor zijn voet en een licht op zijn pad. De bede om licht en waarheid is dus een bede om het Woord te mogen verstaan, hetwelk alleen de waarheid is. En daar heeft hij de hulp van de Heilige Geest toe nodig. Die moet iedere keer weer zijn ogen verlichten, om hem te doen verstaan wat de waarheid is, wat tot zijn zaligheid van node is.

Verstaan wij het ook zo, mensen die leven in het nieuwe testament, die leven onder een nog rijkere openbaring. Wij hebben de gehele bijbel. Doch hoe nodig is het dat iedere keer weer het licht van Gods Geest op dat Woord valt, om de waarheid te kunnen verstaan. Dan zit een tobende ziel in het duister te zuchten, daar hij de weg niet meer weet: Zend Uw licht en Uwe waarheid, dat die mij leiden. Hoe afhankelijk is men dan in alles van de Heere? Hoe klein is men dan voor het aangezicht des Heeren. Beleefd wordt dan: Zonder Mij kunt gij niets doen. Wat wordt dit in deze duistere dagen, waarin schier een ieder denkt dat hij het weet, weinig gevonden.

Van de Administratie

Wie kan mij helpen aan het juiste adres van K.Braam, Zuidladerbrink 136, Emmen en van G. Pars, Hoofdriif 68, Rotterdam? Bij voorbaat mijn dank. 5 nieuwe abonnees konden wij weer inschrijven en we ontvingen aan overbetalingen f 65,50; daarvoor onze dank. Met belangstelling zien wij weer uit naar de Ontmoetingsdag (die intussen bij de verschijning van dit nummer op 30 augustus in Sliedrecht is gehouden en waarover u een volgende maal D.V. een breder verslag zal lezen). Bij deze willen wij nogmaals verzoeken hen, die tot heden het abonnementsgeld 1980 nog niet toezonden, het nu direct te doen, hopen dat niemand zal overblijven. Wij blijven uitzien dat niemand achterblijft. Adm. Bewaar het Pand, adres: Bej. Centrum „Rijnzate” 1 - 08, postbus 694, 2400 AR Alphen a/d Rijn, giro 704350.

v.d.L.

Want over duisternis en leugen spreken dat is nog iets anders dan de beleving van het er in verkeren. Als men er alleen maar over spreekt en de nood van het er in verkeren niet beleeft, dan kan men het er nog heel goed in uit houden. Dat dan ook hierover het licht eens op mocht gaan in onze ziel en wij daardoor in al de waarheid geleid mochten worden. De kerk zou er wel bij varen. Wij zouden er zelf eeuwig goed mee zijn.

Zend Uw licht en Uwe waarheid, dat die mij leiden.

Daar zit nog meer in deze woorden besloten. Zij zijn onuitputtelijk rijk. Want ten diepste doorgedacht hebben we hier te doen met 'n bede om de Heere Jezus Christus. Van Hem toch staat de bijbel vol. Van genesis tot openbaringen toe. En de Heere Jezus Christus heeft Zichzelf genoemd: Het waarachtige Licht, het Licht der wereld. Hij heeft Zich ook genoemd: De Waarheid: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven; niemand komt tot de Vader dan door Mij.

De bede van David is verhoord. Want God hoort altijd degenen die in de waarheid tot Hem bidden. In de nood waarin hij verkeerde, zond hij zijn gebed op. Uit de nood werd hij op zijn gebed verlost. En dan door de verlossing die alleen in Christus Jezus is.

Hij is in de wereld gekomen als het Licht en als de Waarheid. Alleen door Zijn verlichtende werking kunnen wij in der waarheid God leren kennen. Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien. God heeft Zich in al Zijn deugden in Christus, Zijn Zoon geopenbaard. O wonder heilgeheim van het Borgwerk van Hem, Die onze ziel dient lief te hebben. Hij is in de duisternis omgekomen. Hij is in de klauwen van de vorst der duisternis terechtgekomen. Hij kon nergens heen en werd benauwd van alle zijden. Hij moest klagen: Mijn God, hoe zwaar, hoe smartelijk valt dit lijden voor Mijn gemoed. Hij kreeg geen licht toen de leugenaar Hem de verzenen vermorzelde en scheen te triomferen. Hij kwam in de totale Gods verlatenheid terecht, in de buitenste duisternis.

Doch de dood en de duivel en de duisternis hebben niet het laatste woord gehad in Zijn leven. Hij is uit de doden opgestaan. Het licht heeft over de duisternis getriumfeerd. De leugen heeft het van de waarheid moeten verliezen. En daarom kan God een mens, die in de duisternis zou moeten omkomen, licht in zijn leven verschaffen. Daarom kan God een mens die zich aan de leugenaar verkocht heeft en door de leugen misleid wordt tot in het verderf toe, door de waarheid vrij maken. Opdat hij daarin zou staan en daarin zou

leven. Ja eeuwig wandelen in het licht en in de waarheid, zonder ooit meer door duisternis en leugen gekweld en misleid te worden. Zend Uw licht en Uwe waarheid, dat die mij leiden.

We hebben getracht iets van dit rijke woord weer te geven. Er ligt een onuitputtelijke volheid van leven in besloten. De grote vraag is, of deze bede, uit de nood geboren, ook door ons wordt gekend en of de verhooring, die alleen door het geloof wordt verstaan, voor ons geen vreemde zaak is.

Alleen wie God kent en de waarheid kent, leert ook de duisternis en de leugen kennen. Wie God niet kent, kent ook de waarheid niet. Hij vindt zijn leven nog in de duisternis en de leugen. Hij is nog een kind des duivels al zou hij in naam tien maal gereformeerd zijn.

Doch wie uit genade God heeft leren kennen, maakt kennis met de duisternis en de leugen. Als hij daarin verkeert vindt hij alleen maar benauwdheid en droefenis. Doch de bede, in der waarheid tot God opgezonden: Zend Uw licht en Uwe waarheid, opdat die mij leiden, wordt door God verhoord. Hij geeft hen licht en doet hen de waarheid verstaan, dat zij alleen uit genade, die op de grondslag van het recht is aangebracht, door Christus Jezus, zalig kunnen worden. Dit te mogen weten door het geloof, geeft in een duistere wereld vol leugen en bedrog, een lichtend uitzicht en doet zingen, als alles in de duisternis ten onder gaat, omdat men aan de leugen is blijven vasthouden:

*Dan ga ik op tot Gods altaren
Tot God, mijn God, de Bron van vreugd.
Dan zal ik juichend stem en snaren
Ten roem van Zijne goedheid paren.
Die na kortstondig ongeneugd,
Mij eindeloos verheugd.*

Ps. 43 : 3, 4, 5.

Openingswoord op de middagsamenkomst van de Bewaar het Panddag, gehouden te Slidrecht op zaterdag 30 aug. 1980, door Ds. H.C. v.d. Ent.

Van de Redactie

1. **Filemon.** De lezers begrijpen wel, wat met deze naam wordt bedoeld. Ds. Van der Ent schreef vele artikelen over Filemon in ons blad. Deze heeft hij nu in gereedheid gebracht voor de druk. Het is namelijk de bedoeling, zoals we al eerder schreven, deze in boekvorm uit te geven. Verwacht wordt dat daar veel belangstelling voor zal zijn. Evenals voor het boek dat al uitgegeven is en waarin de artikelen over Gideon zijn opgenomen. Het zal natuurlijk nog wel een poosje duren voor het boek verschenen is, maar we zullen proberen daar wat druk op uit te oefenen. Wat het boek zal kosten is natuurlijk op dit ogenblik niet te zeggen. Het zal minder bladzijden tellen dan het boek over Gideon. Dat kost nu f 42,50. Maar de prijzen gaan nog regelmatig omhoog. Gelukkig is dat geen bezwaar voor hen die er prijs op stellen zich dit boek aan te schaffen. Men kan zich daarvoor bij mij opgeven. De eerste opgaven zijn al in mijn bezit! Ook geef ik graag nog bestellingen op het boek over Gideon door! We hopen onze lezers er mee op de hoogte te houden hoe het met de uitgave staat.

2. **School voor Dundas en Hamilton.** Het is verblijvend dat ik weer verantwoording kan geven van ingekomen giften. Bij een zieke op bezoek kreeg ik f 100,— en op de ontmoetingsdag kreeg ik zelf van een bezoeker voor dit doel een gelijk bedrag en eveneens kwam er toen nog zo'n gift binnen. Voor alles hartelijk dank.

B.

DE DORDTSE LEERREGELS Les 43

Hoofdstuk III/IV.
Artikel 5.

Het luidt:

„Gelijk met het licht der natuur toegaat, zo gaat het ook in deze toe met de Wet der Tien Geboden, van God door Mozes de Joden in het bijzonder gegeven. Want nademaal deze de grootheid der zonde wel ontdekt en de mens meer en meer van zijn schuld overtuigt, doch het herstellingsmiddel daartegen niet aanwijst, noch enige krachten toebrengt om uit deze ellendigheid te kunnen geraken, en omdat zij alzo, door het vlees

krachteloos geworden zijnde, de overtreder onder de vloek laat blijven, zo kan de mens daardoor de zaligmakende kracht niet verkrijgen.”

Ook in dit artikel gaat het over „het licht der natuur”, hetwelk in de mens nog overgebleven is na de val, dat echter niet verder reikt dan een algemeen besef of indruk, dat er een God is en van enig onderscheid tussen hetgeen betamelijk en onbetamelijk is en tot enige betrachting van de deugd, zoals in het reeds besproken artikel 4 staat beschreven. In artikel 5 gaat het ook nog over „het licht der natuur”, en wel in betrekking tot de „WET DES HEEREN”, de tien geboden.

Toch willen we nog even terugkomen op artikel 4 betreffende het GEBRUIK van het licht der natuur als overblijfselen, resten van het verloren beeld Gods, haar nagelaten sporen.

Neen, door het licht der natuur komen wij niet tot de ZALIGMAKENDE kennis Gods, maar wel moeten deze „overblijfselen” van het verloren beeld Gods gezien worden als VOORRECHTEN. Neen, niet tot zaligmakende kennis of vrucht, doch als een zekere algemene kennis en uiterlijke beoefening van bepaalde deugden, zoals artikel 4 verklaarde.

Maar wat blijkt nu van deze voorrechten bij de natuurlijke mens? Helaas, inplaats van een recht gebruik ervan, misbruikt hij deze voorrechten, waarop artikel 4 ook wijst. En door dit misbruik komt de mens tot afgodendienst, tot de duivelverering en tot mensvergoding. Zo blaast de mens zelf dit „enig licht der natuur” uit. Romeinen 1 verklaart dat duidelijk. In vers 23 lezen we:

„En hebben de heerlijkheid des onverderfelijken Gods veranderd in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mens en van gevogelte en van viervoetige en kruipende gedierten.”

En in vers 28 lezen we:

„En gelijk het hun niet goedgeacht heeft God in erkenning te houden, zo heeft God hen overgegeven in een verkeerd zin, om te doen dingen, die niet betamen.”

Ja, zo zijn de mensen gekomen tot de allerschandelijkste zonden, die ook door de apostel genoemd worden.

Zo is het ook met de hooggeroemde wetenschapsbeoefening in onze dagen. Zeker, de beoefening van de wetenschap is een groot voorrecht, wegens de algemene gaven van het verstand, van het genie. Maar, door het ongeloof beheerst en geheel als 't ware overmeesterd en ondanks ook het feit, dat het „moderne” heidendom van vandaag verkeert onder de openbaring van het Evangelie, zien we hoe ver men kan komen ten opzichte van het misbruik der voorrechten van het licht der natuur. We bedoelen, wanneer men komt tot het loslaten van alle normen. Dan krijgt de bandeloosheid vrij spel. Dan wordt de zonde.....de meest normale zaak. Daarom zal ook de openbaring van de antichrist zo vreselijk zijn. Ja, zo zelfs, dat, wanneer die dagen niet zouden verkort worden volgens Jezus' woord, geen vlees zou behouden worden.

O, wanneer de mens met zijn hoogwetenschappelijk genie wordt LOSGE-LATEN, tot welk een uitwerking zal men dan komen! Dan zal de mens onder de toelating Gods een radicale vernietiging van alle levensmogelijkheid bewerken. Alzo tot zelf vernietiging.

Zo zien we al ernstiger de bandeloosheid toenemen, voortvloeiend uit de WETTE-LOOSHEIDS - OPENBARING, die al erger vormen aanneemt. ARTIKEL 5 zegt: „Gelijk het met het licht der natuur toegaat, zo gaat het ook in deze toe met de WET DER TIEN GEBODEN, van God door Mozes de Joden in het bijzonder gegeven.”

Nu zullen we thans niet op een brede verhandeling van de Wet des Heeren ingaan. Slechts enkele opmerkingen over dit artikel 5 van D.L.

Allereerst zien we, dat artikel 5 een VERGELIJKING maakt van het „licht der natuur” met de „Wet des Heeren”, de tien geboden. En wel zo, dat, gelijk het licht der natuur niet tot ZALIGMAKENDE kennis kan brengen, zo ook de WET DES HEEREN op zichzelf niet tot zaligmakende kennis van de VERLOSSING brengt.

Zondag 2 van onze Heidelbergse geeft de Wet aan als „kenbron van onze ellende”. Waaruit kent gij uw ellende? Dan luidt het antwoord: „Uit de Wet Gods.”

De Wet wijst onze ellende aan, maar niet het „middel” tot verlossing. Dat doet het Evangelie. De wet laat de mens onder „haar vloek” liggen, zonder daarvan te verlossen. „Want hetgeen der Wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was”, zo schrijft de apostel in Romeinen 8 : 3.

En in Galaten 2 : 16b schrijft hij: „Daarom, dat uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden.”

Zeer zeker was het nodig, dat God Zijn Wet op Horeb heeft gegeven. Adam had in de staat der rechtheid geen beschreven wet nodig. God had die ingeschreven in zijn hart, namelijk: God lief te hebben boven alles en de naaste als zichzelf!

Maar deze oorspronkelijke kennis heeft de mens verloren door zijn val. Vandaar moest God die opnieuw openbaren, om de mens tot kennis te brengen van zijn ellende. Zo werd zij middel tot ontdekking, van welk middel de HEILIGE GEEST gebruik maakt, tot ontdekking. Want „De wet werkt toorn”, zo staat er in Romeinen 4 : 15.

Maar: was de wet er dan niet vóór de Sinai? Zeer zeker, zij het nog niet in de beschreven vorm van 10 geboden.

Abraham gaf zijn huis „bevelen”, zo lezen we. In Exodus 16 (de geschiedenis van het manna) lezen we duidelijk van een verzamelen van het manna niet op de Sabbath. De beschrijving van de wet in Deuteronomium 5 wijst heen naar de verlossing van Israël uit Egypte, terwijl de wet in Exodus 20 terugwijst naar de schepping in zes dagen. Welnu, het was echter noodzakelijk, dat de mondelinge overlevering van de vaders op de kinderen ten aanzien van de bijzondere Godsopenbaring tot een schriftelijke vaststelling zou komen, tot een zuivere bewaring van de Godsopenbaring in Christus.

Samenvattend wil nu artikel 5 van onze D.L. in het licht stellen, dat de wet des Heeren wel de „grootheid der zonde ontdekt” en „de mens meer en meer van zijn schuld overtuigt”, maar.....niet aanwijst het „herstellingsmiddel”, „noch enige krachten toebrengt om uit deze ellendigheid te kunnen geraken.” Nog eens: daartoe is de wet krachteloos geworden. Krachteloos, om zalig te maken en alzo te brengen tot „het eeuwige leven” (Doe dat en gij zult leven). De „rijke jongeling” die tot Jezus kwam, trachtte dit. Maar de Heere Jezus stelde hem en ons duidelijk in 't licht, dat zulks niet het geval is en kan zijn. De rijke jongeling liet duidelijk uitkomen, dat hij de „liefde” miste. Hij ging bedroefd weg. Hij wilde niet gaan de weg, welke Jezus aanwees: al zijn goederen te verkopen en de opbrengst aan de armen te geven en Christus te volgen. Zo werd duidelijk, dat hij slechts een oppervlakkige en uiterlijke kennis van de wet had.

Welnu, zo zegt artikel VI, wat nòch het licht der natuur, nòch de wet kan doen, namelijk om tot de „zaligmakende” kennis te komen, dat doet God „door de kracht des Heiligen Geestes”, waartoe Hij gebruikt het Woord of „de bediening der verzoening”, namelijk het Evangelie van Christus.

En daarmee weerleggen onze Dordtse vaders de dwaalleer der remonstranten, die leren, dat het licht der natuur, waarover het hier ging, wel in staat is om te brengen tot bekering. Artikel 4 van de „verwerping der dwalingen” zegt dit duidelijk. Zij stellen, dat de onwedergeboren mens kan hongeren en dorsten naar de gerechtigheid.

Zo treedt in het licht de oude leer van Pelagius, namelijk hierop neerkomend:

Doe, wat God u voorhoudt in Zijn wet, met gebruikmaking van het licht der natuur en God geeft u de rest.

Voorwaar! Een troosteloze leer.

Welk een troost geeft dan artikel VI aan. Moest de zaligmakende kennis van de mens komen, dan zou het een verloren zaak zijn. God geeft die kostelijke kennis..... door de bediening der verzoening, Zijn Woord, het Evangelie van vrije genade. Het is de Heilige Geest, Die van dit middel gebruik maakt door Zijn toepassende kracht.

Dan leert die Geest 't door Zijn ontdekkend licht, dat men geen kant meer uit kan, kinderen des toorns te zijn, die niets hebben, niets zijn en niets kunnen.

Wat wordt het voor dezulken dan groot, wanneer zij er achter mogen komen, dat dit niet behoeft, want dan maakt Hij het heerlijk waar:

„Al wat u ontbreekt,
Schenk Ik, zo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig.”

Of, zoals Johannes 't schrijft in zijn evangelie, hoofdstuk 1 vers 16:

„En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade.”

En daarom zullen dezulken instemmen met de dichter van psalm 115:

„Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uw Naam geef ere, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil.”

Zo zal de verlost kerk eens zingen:

„Door U, door U alleen,
Om 't eeuwig welbehagen !”

O, gelukkige mensen, die dat hiër mogen leren ! Ook u, lezer(es) ?

Dr.

v.L.

ONZE 20e ONTMOETINGS DAG

1.

Het was een regenachtige dag, zaterdag 30 augustus j.l., toen we in Sliedrecht-centrum samenkwamen voor het houden van onze ontmoetingsdag. De voorafgaande dagen had de zon veel geschinen, maar zaterdag liet deze haast helemaal verstek gaan. Dat bleek echter geen verhindering te zijn voor velen om van heinde en ver naar Sliedrecht te komen. Laten we hier al dadelijk aan toevoegen, dat de Heere het welgemaakt heeft. Buiten viel de regen met stromen neer, maar in het kerkgebouw was het tijdens de samenkomsten en ook in de pauze goed daar te zijn. Er ging een sprake uit van wat gehoord werd en er was een onderlinge eensgezindheid en samenbinding, die in deze dagen van kilheid en oppervlakkigheid weldadig aandoet.

In de morgenvergadering was het grote kerkgebouw beneden geheel gevuld. Op de galerijen waren nogal wat lege plaatsen. Toch waren er 's morgens wel ongeveer 1000 of 1100 bezoekers. 's Middags was dat aantal veel hoger. Toen waren er wel 1300 ! Er was een aandachtig gehoor. Het psalmgezang was stemmig en hartverwarmend. De collecte was boven alle verwachting, n.l. meer dan 14.000,— en dan waren er ook nog 2 giften van f 100,— voor de school van Dundas en Hamilton. De administrateur zal in het volgende nummer D.V. wel het juiste bedrag noemen. Er kon een vrij groot aantal aan nieuwe abonnees worden genoteerd. Er werden heel wat boeken verkocht, samen voor ongeveer f 4.500,—.

Bij de aanvang van de morgensamenkomst zongen we Ps. 119 : 29, 30 en 32. We lazen Psalm 119 : 57-72 en gingen voor in gebed. Daarna heetten we allen welkom, sprekers en bezoekers, jong en oud. Een woord van dank aan de kerkeraad voor de beschikbaarstelling van het kerkgebouw met bijgebouwen - wat ziet alles er prachtig uit ! - was wel op zijn plaats. Ook aan de koster en alle andere medewerkers. Er werden nog verschillende mededelingen gedaan. Een daarvan was, dat Ds. A. Baars door ziekte verhinderd was de middagsamenkomst te openen en dat Ds. Van der Ent dat nu zou doen.

We wezen nog even op het voorgelezen Schriftgedeelte en namen daarbij als uitgangspunt het begin: De HEERE is mijn Deel. Dat spreekt van een groot voorrecht. Want zo iemand is van eeuwigheid van God bemind. Voor hem heeft Christus alles volbracht. In hem heeft de Heilige Geest woning gemaakt. Daaraan is verbonden de leiding van die Geest, de gunst des Heeren, het werkzaam zijn van Christus aan Gods rechterhand. Dan moeten alle dingen medewerkers ten goede. Dan ligt men voor tijd en eeuwigheid voor Gods rekening. En het einde is de opneming in de heerlijkheid om dan de Heere ten volle tot zijn Deel te hebben. Dit mag door het geloof worden verstaan, ook door anderen dan deze dichter. Zij hebben een toevlucht in de Heere. Zij hebben dit kenmerk, dat zij verbonden zijn aan de woorden en inzettingen des Heeren en een verbinding hebben met allen die de Heere vrezen. Dat brengt ons samen en de Heere moge ons dat allen geven.

We zingen Ps. 73 : 13:

Wien heb ik nevens U omhoog.....
Mijn Rots, mijn Deel, mijn eeuwig Goed.

Hierna komt Ds. P. van Zonneveld van Doornspijk aan het woord. We willen hier de hoofdzaak van zijn rede kort weergeven. Wat is eigenlijk groot en wat is eigenlijk klein ?

Kleine dingen kunnen groot worden gezien en grote klein. Spreker licht dit met voorbeelden toe. Hij wil spreken over een paar lege schoenen in de woestijn, de schoenen van Mozes. Daar krijgen we onderwijs door.

Wonderlijk is de leiding des Heeren om Mozes tot leidsman van Zijn volk te maken. Hij kwam uit het water en in het paleis. Op 40 jarige leeftijd kwam hij tot een keus om liever met Gods volk kwalijk behandeld te worden. Hij gaat uit naar het volk van God. Ook wij hebben wedergeboorte en bekering nodig. Mozes wordt een doodslager. Hij moet vluchten. De weg om Israël te verlossen wordt onmogelijk.

Mozes is 40 jaar schaapherder. Hij heeft zijn strijd gekend. Ook de zelfaanklacht: had ik dat maar niet gedaan.

Na 40 jaar komt de Heere tot Mozes. De goddelijke lijn is, dat hij de verlossing van 's mensen kant onmogelijk maakt. Hij maakt in Mozes leven plaats voor het bloed van het Lam. Als het bij Mozes totaal onmogelijk is, is het Gods tijd.

In de woestijn staan Mozes' lege schoenen. Hij heeft ze uitgetrokken, is op blote voeten verder gegaan. Welk onderwijs ligt daarin. God is een heilig God. Moet dat niet juist vandaag worden benadrukt ? Wat kan er tegenwoordig al op door ! Men heeft God nog nooit leren kennen als een heilig God.

Mozes ziet opeens een braambos die in de brand staat. Dat gebeurt wel meer. Mozes loopt door. Maar hij ziet het wonder: de braambos wordt niet verteerd. De Engel des Heeren is daar, de Heere Zelf, God als een vuurvlam. God is een verterend vuur. Dat ziet op Zijn majesteit en heerlijkheid.

Mozes was daaraan voorbijgegaan. Hij moet het weten: God is een heilig God. Dat wordt onderstreept door deze lege schoenen. De schoenen moeten van de voeten. Mozes bukt zich om ze uit te doen. De mens kan zomaar niet tot God komen. Hij is heilig en geducht. Die boodschap hebben we vandaag nodig.

Die schoenen spreken ook van de zonde. Ze horen aan Mozes, een doodslager. Zij symboliseren de verontreinigde mens, de mens der zonde. Die schoenen prediken ons, dat we God de rug hebben toegekeerd. Ze prediken de val van de mens. Die schoenen zeggen, dat wij onheilige mensen zijn. Gods beeld is verwoest.

De mens moet met God verzoend worden. Die lege schoenen zeggen het ons.

Voor de moskee trekt ieder de schoenen uit. Is dat genoeg ? Kan men met blote voeten tot God naderen ? Neen, Mozes wordt bevreesd. Wie zou niet vrezen ? De mens is vlees. Niet alleen heeft hij zonde, maar hij is zonde. Dat kan nooit van 's mensen kant opgelost worden.

Zijn die schoenen leeg gebleven ? Niet anders was te verwachten dan dat Mozes door het vuur verteerd was. Maar het wonder is, dat die schoenen niet leeggebleven zijn.

Later kreeg Mozes nog meer onderwijs van de Heere. Hij werd ziek. Hij had zijn zoon niet besneden. Dat gebeurde alsnog. De Heere liet van Mozes af en zijn vrouw zei: Bloedbruidgom, vanwege de besnijdenis. Er moest bloed vloeien.

Nog later moest het volk een lam slachten. Mozes heeft er dan geen moeite mee om daarachter schuiling te zoeken. Hij hoeft niet te vrezen voor het zwaard van de engel.

Spreker wijst op het kerkelijk zegel. Door zijn liefde en barmhartigheid niet verteerd. Hebt u dat wel eens gevoeld ? In het begin wilde Mozes verlost worden door het bloed van een Egyptenaar. Maar ik moet verteerd worden, als ik te maken krijg met een heilig God. Maar als het straks is, is het eeuwig te laat.

Die lege schoenen zeggen, dat God Zich openbaart in Zijn heiligheid. Ze getuigen van mijn diepe val. Ik moet verzoend worden. Mozes heeft er veertig jaar over gedaan. Als ik een heilig God ontmoet kan ik niet rusten. Dan moet ik met God verzoend worden.

Gods eigen Zoon is verteerd, het brandende braambos niet. God haalt door het onze een streep en komt met het bloed van het Lam. Als ik God niet als de heilige ontmoet, wat moet ik dan met Christus doen ?

De pelgrims mogen geschoeid voortgaan en komen tot hun bestemming.

We zingen Ps. 32 : 1 en 6. Er wordt gecollecteerd.

Daarna is het woord aan Ds. G. Bouw van Scheveningen.

B.

NAAR CANADA EN WEER TERUG

2

Ada vertelde, dat ze vrijdag telefonisch verbinding met Holland had gehad. Het ging met Ans hard achteruit. Dat was voor Ada en haar man heel wat, zo ver van het vaderland. Het bericht trof ons erg. In het gebed in de kerk hebben we de lichamelijke en geestelijke noden van deze zieke voor de Heere neergelegd. We kenden Ans al van de tijd, dat ze een jaar of 5 was. Het is zo erg te zien hoe op jeugdige leeftijd de lichaamskrachten worden afgebroken.

Er was nog betrekkelijk veel belangstelling voor deze dienst. Er waren vrienden uit Mitchell en gasten uit het vaderland en Eric en Muck, en niet te vergeten de familie Overduin.

Hoewel het al laat was gingen we toch nog bij deze familie op bezoek. Vorig jaar hebben Corrie en ik bij hen gelogeerd. Toen woonden ze in Pitt Meadows, B.C. Sinds een half jaar was Ds. Overduin nu predikant in Londen. We werden weer even hartelijk ontvangen als een jaar tevoren. En Ds. Overduin vroeg me D.V. de eerste zondag in november a.s. weer een hollandse dienst te leiden. Dan hoop ik namelijk weer naar Canada te gaan in verband met het huwelijk van Eric en Muck. Begrijpelijk was het al erg laat, toen we thuis kwamen, gedachtig aan de weldadigheden des Heeren.

Maandagmorgen moest Murray weer tijdig naar zijn werk. Diana, de oudste dochter, moest naar school. In Canada is er een mogelijkheid om in de zomer lessen te volgen na het behalen van grade 12 om dan toegelaten te worden tot de universiteit. Anders moet eerst grade 13 worden behaald. Na een jaar aan de universiteit kunnen lessen gevolgd worden aan een opleiding voor het onderwijs. Diana wil n.l. onderwijzeres worden. Vandaar dat ze naar St. Catherines ging om daar de lessen te volgen. Dat vraagt wel wat volharding. Het is vaak erg warm en de meeste jongelui zijn vrij.

Na het vertrek van vader en dochter gingen we met z'n allen Harold wegbrengen. Harold is de oudste zoon, 16 jaar. Gedurende de zomermaanden werkt hij op de boerderij bij Anton en Ada. Ter gelegenheid van onze overkomst was hij een paar dagen thuis geweest, maar nu moest hij weer naar zijn baas. Op de heenweg reed Harold langs brede wegen en door drukke steden. Het was precies 100 mijl, dus 160 kilometer. We kwamen tegen half een bij Anton en Ada. We werden onthaald op koffie met toebehoren en daarna op een heerlijke maaltijd, waar we met z'n allen, ook nog een paar jongens uit Leerbroek, aanzaten. We dronken daarna weer koffie. We mochten het huis bezichtigen. Twee jaar geleden zijn we daar ook geweest. Toen hadden Anton en Ada zich daar kort tevoren gevestigd. Het zag er toen kaal en vervallen uit. Meubilair was er niet. Nu was alles tot in de puntjes verzorgd, allemaal het werk van dit jonge echtpaar. Uiteraard spraken we ook over Ans. Er was vrees, dat spoedig een bericht van het overlijden zou komen.

In de namiddag gingen we op huis aan. Nu reed Lies. We kwamen na ruim twee uur weer in Ancaster. Zo was de laatste avond aangebroken, die we bij Murray en Lies zouden doorbrengen. Alles gaat zo snel, maar het waren bijzonder goede dagen geweest.

De volgende morgen bracht Lies ons naar Norwich. Daar zouden we de verdere dagen in Canada doorbrengen. Toen we daar aankwamen had Ds. den Boer al gebeld. Daar was ook Ds. Vergunst uit Veen, die vier weken in Noord Amerika was geweest en de komende donderdag weer naar het vaderland zou terugkeren. We maakten een telefonische afspraak en gingen er dadelijk na de lunch heen. Het is vlak bij. We hadden een fijne middag in de pastorie. Er blijft een aangename herinnering achter. Ds. Vergunst moest 's avonds in Ancaster preken en werd afgehaald door een broeder uit die gemeente, voor ons geen onbekende.

We kwamen weer naar huis en brachten de dag verder in de familiekring door. Natuurlijk moesten we een kijkje nemen in de winkel. Sinds enige maanden drijft de familie een hollandse winkel, waar vooral Janet onder leiding van haar ouders de scepter voert.

Het plan was, dat we de komende dagen verschillende bezoeken zouden afleggen, maar daar is niets van gekomen.

Woensdagmorgen gingen we met Marja mee, die boodschappen moest doen in Woodstock en 's middags gingen we ook mee om een paar kinderen op te halen, die in Scotland, een aangrenzend dorp, aan het werk waren geweest.

Toen we thuis kwamen bleek, dat juist Wim, een schoonzoon in Meerkerk gebeld had. We zochten dadelijk verbinding en hoorden, wat hij al verteld had, dat Ans was overleden. Ook vertelde Wim van het heengaan van Ds. de Jong uit Driebergen en ook van het sterven van een oude vriend uit Vuren, die we de laatste maanden meermalen in het ziekenhuis en thuis hadden opgezocht. Een ouderling van mijn gemeente had aan Wim gevraagd het overlijdensbericht van Ans door te geven en tevens, mede namens de familie te verzoeken over te komen om te begraven te leiden. Het bleek niet mogelijk de begrafenis uit te stellen tot dinsdag. Dan zou ik maandagavond hebben kunnen terugkeren. Dus nam ik maatregelen om vrijdagavond te kunnen vertrekken. Er gaat in zulke omstandigheden veel door je heen. Je kunt het niet allemaal dadelijk verwerken. Maar dit stond wel dadelijk bij me vast, dat ik zou terugkeren. Ik zou het erg gevonden hebben, wanneer ik deze begrafenis niet had kunnen leiden. Daarom was het voor mij helemaal geen opoffering om enkele dagen eerder terug te keren. Tijd van vermoedelijke aankomst op Schiphol op zaterdagmorgen werd telefonisch doorgegeven. Murray nam op zich om de afgesproken preekbeurten voor de komende zondag te annuleren.

We waren allen verslagen, niet omdat ik zo spoedig weg moest, maar om de oorzaak daarvan. Corrie zou op de gewone tijd terugkeren, wat ook gebeurd is.

De volgende dag bleven we thuis. Wel gingen we met Muck mee om te zien naar een huis in Otterville, een dorp niet ver van Norwich. Dat huis zouden ze kunnen kopen. Dat is later ook gebeurd. 's Avonds gingen we met z'n allen naar Dundas, waar ik moest preken. Dat deed ik over Hand. 16:26-34. Daar waren er ook van het gezin van Murray en Lies. We ontmoetten nog verschillende vrienden en gingen toen nog een poos naar het huis van Murray en Lies om daar afscheid van de familie te nemen.

Vrijdagmorgen was Bill naar zijn werk. We dronken met Marja koffie en gingen toen, Corrie en ik, nog op bezoek bij de familie Kranendonk, ook al vrienden van jaren her. We werden hartelijk verwelkomd. Mrs. Kranendonk vertelde wie de Heere de laatste tijd voor haar was geweest. Ze had een zeer gezegende avondmaalsbediening meegemaakt en kwam dezelfde dag nog in een ziekenhuis terecht wegens hartklachten. Daar in het ziekenhuis was het haar goed geweest. Ze was getroost geweest en gesterkt en had nog onderwijs van de Heere ontvangen. En nu was ze sinds kort weer thuis, wel zwak, maar delend in de gunst des Heeren. Het was verkwikkend.

's Avonds brachten Bill en Marja met Corrie en vijf kinderen me weg naar Toronto. Daar ontdekten we al gauw Ds. den Butter en zijn oudste dochter. We hadden hem al op die avond in Dundas gesproken en gehoord, dat zij met hetzelfde vliegtuig naar Holland zouden vertrekken. We namen afscheid van de familie en kwamen in het vliegtuig naast Ds. den Butter te zitten, aan de andere kant van een pad. Zo konden we regelmatig met elkaar spreken. Toch was er gelegenheid om nog een poosje te slapen. Het vliegtuig was wat te laat vertrokken, maar haalde door gunstige weersomstandigheden wat tijd in. Het deed er nog geen 6½ uur over. We landden 's morgens, dus zaterdag, om goed 11 uur op Schiphol.

Wim haalde ons af, met Ine. Thuis werden we verwelkomd door een hele schare nakomelingen. We dronken samen koffie. Egberta had voor een maaltijd gezorgd. Zij en haar gezin bleven eten. De anderen gingen naar huis.

Zo waren we dan na twaalf dagen weer thuis. We werden dadelijk geconfronteerd met levensleed. We konden de komende zondag in eigen gemeente preken. De maandag daarop moesten we met de familie een droeve gang naar het graf maken. De bloem valt af, het gras verdort. Maar het Woord des Heeren blijft in der eeuwigheid.

Het verblijf in Canada was kort geweest, maar toch ook weer niet te kort. We hielden er aangename herinneringen aan over en moeten getuigen, dat de Heere het bijzonder welgemaakt heeft.

PINKSTERGEEST EN PINKSTERBEWEGING (4)

Hiervoor stelden wij de vraag: hebben de pinkstergroepen ook niet zelf diverse belijdenisschriften? In het boekje b.v. van E. v.d. Molen vinden we een korte samenvatting in twaalf artikelen over hetgeen in hun kringen geloofd en geleerd wordt. Blz. 13, 14. Het werkje van Donald Gee, uitgave van „Kracht van Omhoog”, bevat 14 hoofdstukken hoe de Schrift moet worden uitgelegd. Nemen wij het tijdschrift „Kracht van Omhoog” zelf, dan vinden we in het nummer van 18 mei 1979 eveneens een soort belijdenis namelijk van J.E. van den Brink. Hierin belijdt, of liever ontkent hij erfschuld en erfsmet. Hij schrijft daarin o.a.: „Het is wel merkwaardig dat men voor begrippen als erfzonde, erfschuld en erfsmet, die noch in het Oude, noch in het Nieuwe Testament voorkomen, tientallen teksten tracht te vinden..... Wij mogen ons hierbij wel afvragen: Hoe leest van den Brink de Bijbel? Terecht wordt dienaangaande in het RD van 1.12.78 opgemerkt: „Wie de erfzonde afwijst zoals de Pinksterevangelist van den Brink uit Gorinchem, komt tot allerlei karikaturen”. Hij verwerpt niet alleen de belijdenisschriften doch in feite ook het getuigenis van de Geest van het Woord. Het is dan ook niet zo verwonderlijk als we gaan twifelen aan zijn schriftuitleg aangaande de gaven des Geestes. Op grond van de Schrift is het niet moeilijk aan te tonen dat hij de Auteur van de Schrift, de Geest van het Woord, weerspreekt o.a. met z'n artikel „Erfzonde of duivelswerk” dat terecht een karikatuur van de Bijbel genoemd mag worden. Het zijn toch geen kleine Schriftwaarheden die van den Brink in „Kracht van Omhoog” verduistert als we van hem lezen: „Wanneer men aanneemt dat de ziel en de geest van de zuigeling reeds verdorven zouden zijn, begrijpen wij dat geleerd wordt, dat de inwendige mens eerst moet worden verbroken en gesloopt, voordat Gods Geest zich in hem kan openbaren. Het zieleleven moet verbrijzeld worden en de geest verslagen, voordat God iets met de mens kan beginnen. Wanneer de mens kermend op de grond ligt, overstelt van ellende, geen enkele uitweg meer ziet, zou het ware geluk aanvangen”.....

We dachten dat een eenvoudige catechisant(e) deze Pinksterevangelist zou kunnen aantonen dat: wij in ongerechtigheid zijn geboren en onze moeder ons in zonden ontvangen heeft (Ps. 51:7), „Wie zal een reine geven uit den onreine? Niet één” (Job 14:4), zie verder Ps. 14:3, Rom 3:12, 19 en 23 en b.m. niet meer te noemen: „in welken allen gezondigd hebben. (Rom. 5:12, 16-19) enz. Wanneer deze evangelist zich ergert aan het kermen, het verbrijzelen, het verbreken en het verslagen zijn, zouden we ook maar de boetspalmen uit de Schrift moeten wegnemen b.v. Jesaja 38 waarin Hiskia piepte als een kraan of zwaluw en kirde als een duif toen hij door God verdrukt werd (vs. 14). Wij stellen dit echt niet met leedvermaak vast, veeleer met grote droefheid, dat de mens zo misleid wordt en dat door kracht van omhoog Dan is het ook begrijpelijk dat men in deze kringen de belijdenisschriften niet aanvaardt zoals we lezen in art. 15 van de Nederlandse Geloofs Belijdenis: „Wij geloven, dat door de ongehoorzaamheid Adams de erfzonde uitgebreid is geworden over het ganse menselijke geslacht, welke is een verdorvenheid der gehele natuur en een erfelijk gebrek, waarmede de kleine kinderen zelfs besmet zijn in hun moeders lichaam en die in de mens allerlei zonden voortbrengt” enz. En nu is waar dat ook in Gereformeerde kringen de belijdenis, die op Gods Woord gegrond is, waarvoor zovelen martelaren hun bloed gegeven hebben, steeds meer terzijde wordt geschoven, dat de oude dwalingen opnieuw de kop op steken, evenwel, de toerekening van Adams zonde aan al zijn nakomelingen, wordt in de Schrift overduidelijk geleerd. Wanneer men dan ook, zoals in Kracht van Omhoog, de Schrift aanrandt met bovengenoemde ketterijen, dan is het niet verwonderlijk dat dan ook de daarop gegronde belijdenisschriften het moeten ontgelden. Nu mogen wij wat de pinkstergroepen betreft niet alles over een kam scheren, er is veel verdeeldheid, zie o.a. de artikelen in het RD: „De Pinksterbeweging: een chaotische eenheid.” (1 juli 1979). Zo vinden wij b.v. in het hiervoor aangehaalde

boekje van Evert van der Molen juist het tegenovergestelde van hetgeen v.d. Brink poneert, n.l.: „Wij geloven in de zondeval van het eerste mensenpaar en de erfelijke verdorvenheid van 't ganse mensdom”. Wij zien dus is deze groepen geweldige contrasten, we zouden haast zeggen van geringe, tot zeer grote afwijkingen van het Woord toe.

Hoe hebben wij Petrus vermaan ter harte te nemen: „Dit eerst wetende dat geen profetie der Schrift is van eigen uitlegging”. (1 Petr. 1:20). Even nodig is het het Woord en de daarop gegronde Drie Formulieren van Enigheid te onderzoeken, zodat de dwalingen op Schriftuurlijke gronden bestreden kunnen worden.

A.B.

HET HEILIG AVONDMAAL

1.

Er verscheen enige tijd geleden een belangrijk boek, getiteld: Bij Brood en Beker. Daar willen we nu niet over schrijven. Wel naar aanleiding daarvan. In dit boek gaat het over leer en gebruik van het heilig avondmaal in het Nieuwe Testament en in de geschiedenis van de weterse kerk. Van Prof. Dr. W. van 't Spijker komt daarin een belangrijke bijdrage voor over het klassieke avondmaalsformulier. Het lezen daarvan bracht ons op de gedachte eens na te gaan wat Prof. F. Lengkeek daar indertijd over geschreven heeft. Dat deed hij in een brochure van 44 bladzijden als uitgave van de bonds-commissie der Chr. Geref. Jongelings-vereniging „Gideon” te Dordrecht. Dit boekje handelt over het formulier van het heilig avondmaal. Het eerste hoofdstuk spreekt over het heilig avondmaal zelf als inleiding op de behandeling van het formulier. Dit eerste hoofdstuk willen we graag onder de aandacht van onze lezers brengen en het zou wel gewenst zijn, dat overal wat Prof. Lengkeek zegt met ernst overdacht zou worden. Hij schrijft als volgt:

Viermaal 's jaars in normale omstandigheden - gawe God, dat de omstandigheden zo abnormaal werden, dat de gemeente des Heeren aan dit viertal niet genoeg had! - viermaal 's jaars wordt de gemeente geroepen tot de viering van het Heilig Avondmaal; tot de uitbeelding harer geloofsvereniging met haar Heere en Heiland, Jezus Christus; tot de hernieuwde belijdenis, dat zij in Hem gelooft, op Hem hoopt, Hem liefheeft, van Hem alles verwacht en in Hem alles bezit; tot de verkondiging van de dood van Hem, die haar Hoofd is, Wiens lichaam zij vormt; tot de bekentenis, dat zij met Hem is gestorven en is opgewekt, gezet in de hemel!

Heilige handeling! Niet, alsof haar samenkomsten tot „gewone” diensten niet heilig zouden zijn. Zeker niet! Heilig is - moet tenminste wezen - haar opgaan tot de plaats des gebeds. Heilig - haar vertoeven in het huis des Heeren.

Heilig - haar gebed en gezang. Heilig - haar luisteren naar de prediking des Woords, hetzij dat Woord tot haar komt, gelezen uit de Schrift, of gesproken door de dienaar.

- de uitreiking harer gaven ten dienste van de armen en van Zijn Koninkrijk. Maar, nietwaar, het Avondmaal is toch iets bijzonders!

Heiliger dan die andere zaken? Neen, dat kunnen we eigenlijk niet zeggen; heilig laat geen meer of minder toe.

En toch kan er nog onderscheid zijn!

Was niet geheel de tabernakel onder oud-Israël heilig? Ook niet het voorhof met brandofferaltaren en wasvat? Evenwel draagt het voorgedeelte van de eigenlijke tabernakel de naam: het Heilige; het achtergedeelte, slechts door het Heilige toegankelijk, heet het Heilige der Heiligen.

Laat het ons dan zo zeggen: Bij de voering van het Heilig Avondmaal betreedt de gemeente het Heilige der Heiligen van de openbare dienst haars Gods.

Zij komt in dat Heilige der Heiligen, gelijk de Hogepriester onder de oude dag met het bloed van de bok voor Jehovah inging in het binnenste heilighoud, met het bloed van het Lam Gods, dat haar zonden wegneemt, om te verschijnen voor het aangezicht des Heeren. Het Heilige der Heiligen van de openbare dienst van God, d.i. de dienst der gemeente. Er is ook een niet-openbaar dienen des Heeren, n.l. van ieder kind van God in het bijzonder, welk dienen meer in de vrucht dan

13. De Bengaalse officier (2)

In de week ben ik zo bezet met werk, dat ik maar net klaar kan komen. Maar als elke dag een zondag was, weet ik niet wat ik zou doen; gebed en meditatie zijn zulke tijden van ellende voor mij, niet wegens de koudheid van verlangen, maar wegens de uiterste wanhoop, dat ik in staat zal zijn mijn wensen te verkrijgen. Gebrek aan geloof, dat is mijn kwaal."

Eens aan een vriend schrijvend zegt hij: „U loopt in mijn vroegere voetstappen. Ik ben vaak in een toestand van een te hevige vreugde geweest en soms, nadat ik mijn ziel in het gebed uitgestort had, dacht ik: „Nu zal ik zeker verhoord worden!" Ik ben van mijn knieën opgestaan om een nacht moe van het waken door te brengen".

In 1836 kwam hij uit India thuis en die van zijn vrienden kennis van de ware godsdienst hadden, ontvingen hem met veel belangstelling. Maar gedurende twee jaren daarna bleef hij in een donkere en onzekere gemoedstoestand. Hij vond een paar mensen (Mr. Bourne was er een van) die in zijn geval geheel konden inkomen en wier woorden zijn hart raakten. Hij erkende dat hij dit gevoelde, maar toen hij zag, dat sommige leden van zijn familie er anders over dachten, probeerde hij het met beide eens te zijn. Toen vond hij zich verlaten onder de macht van veel verzoeken. Hij was innerlijk ongelukkig, zelfs wanneer hij zeer vrolijk was en beleed later, dat hij zo'n vooroordeel en tegenstand tegen Mr. Burrell voelde, dat hij liever was gaan reizen naar alle delen van Engeland dan hem te horen!"

Dit was dan de Francis, die nu om de hand van de dochter van Mr. Bourne, Fanny, vroeg, die hij spoedig met zich naar India hoopte te nemen. Na de kennisgeving, die Mr. Bourne hiervan gehad had, werd toestemming gegeven en ging het stel zich verloven. „Het leek toen in elk opzicht gepast", zegt iemand, „daar ze wat de godsdienst betreft op hetzelfde peil genoemd konden worden." Met welk een sympathie kunnen we op hen zien: in de meeste generaties hebben ze hun gelijken gehad. Francis had een redenerende aanleg en de dochter van Mr. Bourne was een begaafd, levendig meisje. Beiden religieus gestemd, hoe vergeleken zij aantekeningen, becommentarieerden hun ouders en mogelijk discussieerden zij in de zeer onbegrijpelijke arrogantie van de jeugd er over hoe zij de verschillen tot overeenstemming konden brengen, die zij niet konden ontkennen in de twee afdelingen van de familie Jeffreys: de kant van Charles, die de nadruk legde op de strijd van het innerlijke leven, en de anderen, bij wie Francis logeerde, die partij kozen voor een oppervlakkiger godsdienst. De dochters van Mr. Bourne werden mogelijk later tot de kennis der waarheid gebracht, maar in die tijd was het werk van God in Fanny niet waar te nemen.

De plannen hadden nu gelukkig voortgang, totdat Francis zeer kort vóór het huwelijk plotseling ernstig ziek werd. Daar leven en gezondheid nu erg belangrijk voor hem waren geworden, ging hij zodra hij sterk genoeg was naar Clapham in Kent, voor rust en verandering van lucht. Maar ondanks al zijn zorg ging zijn gezondheid achteruit. Hij keerde naar Londen terug en verbleef in het huis van zijn broer Charles in Dorset Place, waar hij ernstig ziek werd. Bernard, zijn zwager, was toen juist in Londen en bezocht hem gedurig, soms tweemaal per dag en vond zowel lichaam als ziel in groot gevaar. Nu legde de Heere een zware hand op hem en hij sprak van wanhoop bij de ontdekking van de verdorvenheden van zijn hart. Een paar dagen later vertelde hij aan Bernard, dat Hij erg gelukkig was. De Heere had hem zijn zonden vergeven en hij had nooit tevoren zo'n schoonheid en troost in de Psalmen gezien.

„Ik ben gelukkig en vol vrede", zei hij, „ik zal niet meer lichtvaardig tegen uw godsdienst, uw vrienden en Mr. Burrell spreken. Ik denk, dat degenen, die het onderwijs dat ik hier ontvangen heb, tegenstonden, fout zijn. „Maar de volgende dag kwam er een weifeling en kon hij het niet verdragen, dat deze

geliefde betrekkingen fout zouden zijn. „Allebei moeten ze gelijk hebben", zei hij, maar deze verwarring deed hem zijn geestelijk licht verliezen en het was pas veel later, dat hij terugkeerde tot die eenheid van geest met degenen, die door de Heere gebruikt waren om hem te onderwijzen.

Nu deed zijn verlangen naar leven en gezondheid zich weer gelden. Daar hij zijn ziekte hinderlijk vond en zijn neven plotseling saai, verlangde hij naar wat vrolijk en jong gezelschap en trof hij maatregelen om naar Bath te gaan en daarna naar Torquay. De dag voor zijn vertrek had hij een lang en openhartig gesprek met Mr. Burrell, terwijl hij beleed, dat hij niemand gevonden had, die zijn geval zo goed begreep. Mr. Burrell voelde veel liefde voor hem en zei dit en hi voelde zich erg bemoedigd bij de gedachte, dat zijn geval opgehelderd zou worden.

Hij ging voor zijn verandering van lucht, maar, arme jongen, de reis naar het Westen deed hem geen goed en na zijn terugkeer zocht hij eerst Canterbury op, waar echter een geneesheer hem eerlijk vertelde, dat hij niet veel weken meer kon leven als een abces in zijn long plotseling zou doorbreken. Hij ontving die tijding met kalmte en ging zeer ernstig aan het bidden, met hoop. Hij keerde spoedig naar Londen terug, nu naar het huis van zijn zuster in North Bank, Regents Park.

Hij zei tegen een van zijn vrienden: „De vraag omtrent mijn huwelijk is tot rust gebracht. Ik vertrouw mijn geliefde verloofde geheel aan de hand des Heeren toe en bid voor haar bescherming en behoud. Ik was van binnen veel ernstig bezig, toen ik de predikant de onwettigheid van een ongelijke verbintenis met ongelovigen hoorde uitleggen, en hoe hij zei, dat de Heere vriendelijker met Zijn volk zou handelen dan door hen na hun bekering te doen verenigen met zulken die later een strik voor hun zielen zouden blijken te zijn. (Helaas! hoe hadden de jongelui hun mond voorbij gepraat, dat Francis, die een weinig licht ontvangen had, Mej. Bourne als een ongelovige aanzag!) Ik bad gedurig van het begin tot het einde, dat als de vereniging tegen Gods wil was deze nooit plaats zou hebben, maar als het Hem mocht behagen, deze Zelf te verhinderen of voor een andere mogelijkheid te zorgen. Ik had niet verwacht, dat mijn dood het antwoord zou zijn! De wil des Heeren geschiede".

Hij werd op een dag door zijn zuster Henrietta bezocht, die lang over zijn ziel gewaakt had. Ze las hem Psalm 106 voor. Hij bleef van binnen zeggen: „O wat een boosdoeners waren dat! En zo'n boosdoener was ik". Toen het vers gelezen werd: „Nochtans zag Hij hun benauwdheid aan, als Hij hun geschrei hoorde", leek zijn ziel versmolten in dankbaarheid.

Henrietta zei: „Diezelfde woorden werkten een gelukkige verandering in mijn eigen hart, ongeveer een jaar geleden, op een moment van groot gevaar en vrees".

Hij antwoordde: „Was het zo met jou? Dat is precies, wat ik in Dorset Place voelde. O, het was wonderlijk! Het kwam plotseling, toen ik het het minst verwachtte". Hij had niemand enige bijzonderheden van die tijd verteld, toen hij zo gelukkig gemaakt was, dus luisterde Henrietta met grote belangstelling. Hij ging verder: „Ik was op een avond in doodsangst en dacht, dat ik verloren zou gaan. Mijn zonden waren zo verschrikkelijk. Ik riep Charles en vertelde hem van mijn zonden. En hij zat daar, zo dacht ik, met mij te wenen. Maar terwijl hij van Jezus aan het spreken was, kwam er zo'n sterk gevoel, dat ik tot Jezus moest roepen, dat ik Charles in de rede viel en zei: „Wel, een ding is zeker, dat ik weet, dat ik tot Jezus zal roepen en alleen tot Hem opzien tot ik sterf en ik zal het nooit opgeven, daar ben ik zeker van". Toen zakte dit af en viel ik in slaap. Maar ik werd wakker en de duivel zei, dat mijn godsdienst mijn dood zou betekenen. Ik was gevallen, zei hij, in een zwaarmoedige valstrik. Zo was ik vast besloten direct aan een vriend te schrijven om te komen en mij mee te nemen, terwijl mijn leven nog gered kon worden. Ik stond op om te schrijven, maar een vreselijke angst kwam over mij. Ik probeerde deze te verdrijven door me te bewegen, de deur te openen en te sluiten, koud water te drinken enz.

in de actie, het dienen zelf, openbaar wordt. Ook dat dienen kent zijn Heilige der Heiligen in de verborgen omgang Gods met de ziel, in de ontmoeting des Heeren als verzoend God in Christus Jezus, de Middelaar Gods en der mensen, dan, als door genade de stem des Heeren wordt gehoord, de deur des harten wordt opengedaan en de Heere tot de Zijnen inkomt en avondmaal met hen houdt en zij met Hem. (Openb. 3: 20).

Daarvan moet het houden van het Heilig Avondmaal, als sacramentele handeling, als daad der gemeente, hoewel vanzelf de gelovige persoonlijk er bij betrokken is, wel onderscheiden worden.

Uitnemend voorrecht, als het verkeren van de gelovige in zijn Heilige der Heiligen samenvalt met het ingaan der gemeente in haar Heilige der Heiligen, als dus de gelovige met de jubel des geloofs in het hart mag verkondigen de dood zijns Heeren. Maar het Heilig Avondmaal onderstelt dit niet, heeft dit niet tot voorwaarde; het bedoelt het

ingaan des gelovigen in zijn Heilige der Heiligen. De sacramenten, dus ook het Heilig Avondmaal, zijn van God ingezet, opdat Hij ons door het gebruik daarvan de belofte des Evangeliums te beter te verstaan geve en verzegele, namelijk, dat Hij ons vanwege het enige slachtoffer van Christus, aan het kruis volbracht, vergeving der zonden en het eeuwige leven schenkt (Cat. Zd. 25, Vr. 66). Het Heilig Avondmaal vermaant en verzekert, dat de gelovige aan de enige offerande van Christus, aan het kruis volbracht, en aan al Zijn goed gemeenschap heeft (Cat. Zd. 28, Vr. 75). en onze Nederlandse Geloofsbelijdenis zegt in Artikel 33, handelende over de sacramenten: „Wij geloven, dat onze goede God, acht hebbende op onze grovigheid en zwakheid, ons heeft verordend de Sacramenten, om aan ons Zijn beloften te verzegelen, en om panden te zijn der goedwilligheid en genade te onswaart, en ook om ons geloof te voeden en te onderhouden, dewelke Hij gevoegd heeft bij het woord des Evange-

lies, om te beter aan onze uiterlijk zinnen voor te stellen, zowel hetgeen Hij ons te verstaan geeft door Zijn Woord, als hetgeen Hij inwendig doet in onze harten, b o n d i g en vast makende in ons de zaligheid, die Hij ons meedeelt. Want het zijn zichtbare waartekenen en zegelen van een inwendige en onzienlijke zaak, door 't middel derwelke God in ons hart werkt door de kracht des Heiligen Geestes".

Zo bedoelt het Heilig Avondmaal wel het ingaan in het Heilige der Heiligen van het persoonlijk geloofsleven, doch onderstelt het niet. Wel vraagt het, omdat het versterking, verinniging des levens bedoelt, behoefte aan de persoonlijke omgang met God; behoefte aan de wetenschap des geloofs, met die God in een verzoende betrekking te staan; behoefte, om de Heere Jezus Christus als Borg en Zaligmaker voor eigen hart te kennen; het vraagt een richting der ziel naar dat Heilige der Heiligen; het vraagt, dat wij tegenover het Heilig Avondmaal ook heilig staan! Zal de gemeente haar Heilige der Heiligen

betreden, dan moet zij, in haar geheel, heilig zijn. Zal de gelovige aanzitten aan de dis des Heeren, dan moet hij heilig zijn. We verstaan dit woord. Heilig betekent niet onzondig, zonder gebrekken, maar gewijd. En dit in negatieve en positieve zin, gelijk ook de waarachtige bekering een negatieve en positieve zijde heeft: een afkering van de zonde, een toekering tot God. Alleen de negatieve baat niet, alleen de positieve is een leugen. Zo is de heiligheid een afscheiding en een toewijding. De onreine klederen moest de Hogepriester uittrekken, reine klederen aandoen, vóór hij inging. Zo ook moet de gemeente in haar geheel heilig zijn.

De taak van de kerkeraad is het, in de oefening van de kerkelijke tucht, daarvoor te waken. Waar de tucht verslapt, waar de tucht, leer- en zedentucht, ontbreekt, kan het Heilig Avondmaal eigenlijk niet gehouden worden. De tucht echter alleen is niet bij machte de gemeente „heilig” te doen zijn. Immers zij betreft alleen het negatieve, zij gaat er over, of er zijn, „die zich met hun bekentenis en hun leven als ongelovige en goddeloze mensen aanstellen.” (Cat. Zd. 29, Vr. 82). Doet iemand dat niet dan valt hij buiten de tucht en kan toch zeer wel niet-

heilig zijn, ook al belijdt hij zuiver de leer der waarheid. De heiligheid toch is zaak des harten. Nu kan de kerkeraad niet lezen in de harten; hij kan slechts oordelen over de openbaring. Daarom is er met 't oog op het Heilig Avondmaal meer nodig, dan de enkele beantwoording der vraag, of iemand onder censure staat, ja dan neen. Ook de eerste van de sleutelen des hemelrijks moet gebruikt worden, n.l. de verkondiging van het Evangelie.

Die sleutel moet gebruikt worden, om te openen of te sluiten, en in de huizen en op de predikstoel.

In een volgend artikel hopen we het slot op te nemen.

B.

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

JEUGDAPPËL

Georganiseerd door de Chr. Geref. Jeugdverenigingen van Ameide, Culemborg en Driebergen.

Thema: Bid en Werk.
Datum: D.V. zaterdag 13 september.
Plaats: Het Zeister Bos, Woudenbergseweg te Zeist, t.o. de Geref. kerk.
Opening: 10.15 uur.
Sprekers: ds. R. v. Beek uit Baarn.
ds. P. v. Zonneveld uit Doornspijk.
ds. J. v.d. Vlies uit Driebergen.
Bij regen: Geref. kerk, Woudenbergseweg.

Zij, die het terrein moeilijk kunnen vinden, verzamelen zich bij de Geref. kerk.

„Repos Ailleurs”

Rustoord
U moet of wil er uit om even bij te komen of om wat aan te sterken... of omdat u wat meer aanspraak wenst? Bel dan eens Driebergen 03438-2466. Dieft geen bezwaar. Geen T.V. of radio.

HOTEL

DREYEROORD-
OOSTERBEEK
Telefoon 085-333169

Het hotel waar, mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

KINDEROGEN

TRANEN DROGEN

Door Uw hulp: Voedsel, kleding en onderwijs. Voor kinderen in Nicaragua, Guatemala, India, Haiti en andere landen. U kunt zo'n kind financieel adopteren voor f 35,- per maand. Opgeven bij: J. Slot, Rembrandtlaan 10, Doorn. Tel. 03430-4103

Voor al Uw

- ★ BOEKEN
- ★ BIJBELS en
- ★ PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

b.g.g 05277 - 2462 Urk.

NU TELEFONEREN STRAKS OP TIJD CATECHISEREN !

Het is weer de tijd dat predikanten en anderen die zich met catechisatie en kringwerk bezig houden de catechisatieboekjes voor het nieuwe seizoen bestellen. Wij hebben er al rekening mee gehouden, zodat wij in de meeste gevallen uit voorraad kunnen leveren. Als u nu bestelt kunt u straks op tijd beginnen! Wilt u zich eerst oriënteren? Ook daarvoor zijn mogelijkheden. Onze afdeling verkoop zal graag uw bestellingen noteren en/of uw vragen beantwoorden. Bestel bij:

Slaak 4 - 14,
CS Rotterdam.
Postbus 4209,
3006 AE Rotterdam.
Tel. 010 - 111607.

DE BOEKHANDEL MET DE RIJME SORTERING EN GROTE VOORRAAD !

Uw adres voor al Uw theologische boeken, goede jeugdboeken, romans, studieboeken enz.

Boekhandel Noordermeer
Anjelierenstraat 43, Rijnsburg, tel. 01718-23063
099 22131.

Bosplein 2, Katwijk aan Zee, tel. 01718-14410.

Voor schriftelijke bestellingen: Antwoordnummer 19, 2220 WD Rijnsburg (zonder postzegel)

UW BOEKEN LANGER HEEL, IN EEN KAST VAN WOONVOORDEEL

DE BOEKENKASTSPECIALIST levert direkt van fabriek met hoge korting.

UNIEKE AANBIEDING, eiken boekenkasten met massief front, zie afb. 190 cm. hoog, 100 cm breed, 38 cm diep, f 595,-.
Winkelprijs minimaal f 795,-.
Plankdiepte plm. 30 cm. Afstand tussen planken plm. 30 cm, onderin plm. 40 cm.

Open uitvoering, dus zonder deuren f 495,- Kleur midden eiken E50.

Levertijd 4-6 weken.

Ook leverbaar in 87 cm breed, 190 cm hoog en 145 cm hoog.

Deze prijzen zijn alleen mogelijk door rechtstreekse levering (zonder showroom)

- ★ keurige presentatie
- ★ fraaie vormgeving
- ★ massief eiken front
- ★ degelijke afwerking
- ★ ook voor zware boeken
- ★ puur vakmanschap
- ★ fabrieksprijzen
- ★ levering kontant

Bijdrage vervoerskosten door heel Nederland f 25,- p. kast.

Maak gebruik van onderstaande bon in open envelop zonder postzegel op te sturen aan:

WOONVOORDEEL bv,
antwoordnummer 5, 8070 WK Elburg. Tel. (05250) 21 62.

Mocht de kast om welke reden dan ook niet aan uw verwachtingen voldoen en u bericht ons binnen een week na aflevering, dan wordt hij teruggehaald en u ontvangt uw geld terug.

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Telef.nr.:

s.v.p. hokje aankruisen welke kast u wenst,

levering uitsluitend kontant.

Voor een fijne vakantie in eigen sfeer

VAKANTIECENTRUM „DE VERRASSING” TEXEL

Voll. pension voor gezinnen, jongeren en ouderen.
Bungalows en sta-caravans.

Postbus 302, 1794 ZG Oosterend-Texel.
Tel. 02223 - 661 of 391.

TERUG NAAR DE NATUUR

De natuurgeneeswijze neemt een steeds grotere plaats in en geen wonder wanneer U de fantastische resultaten verneemt van hen die één van de meer dan 40 verschillende kruidenrecepten bestelden, o.a. maag, maagzweer, niersteen reumatiek, gewrichtsreuma, schildklier, slapeloosheid, suiker, spataderen, vermagering; zenuwen, enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor één maand

à f 12,50

(verzendskosten inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW!!!

De soorten vermagering, zenuwen en vochtafdrijvend, nu ook in tabletvorm f 15,-

Drogisterij SIKKING
Barneveldstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312862
Giro 190609

ABONNEER U NU OP De Reveil - Serie

Juist in onze tijd, waarin de afval en het verval zulke ontstellende vormen hebben aangenomen, is het opvallend dat vele weer naar de z.g. oude schrijvers grijpen.

Het is geen wonder, want de mannen van de Nadere Reformatie preekten op de man af en uitgesproken Bijbels. Het ging hen om leer en leven.

De predikaties zijn bovendien getrouw in hedendaags Nederlands overgezet zodat ook onze jonge mensen ze graag lezen.

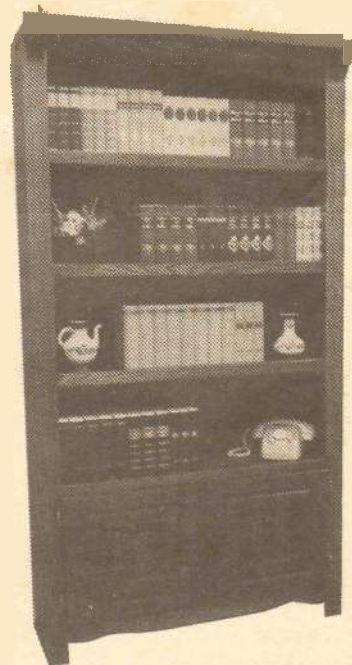
U te abonneren steunt u bovendien een goed werk. De preken worden veel gratis verspreid in ziekenhuizen, rusthuizen, inrichtingen bij de militairen etc. Ze zijn ook uitstekend geschikt voor leesdiensten en om uit te delen bij huisbezoek.

U kunt u opgeven bij onze drukker

PIETERS - GROEDE

Voorstraat 5, Tel. 01171-1651
4503 BH Groede, Z.VI.

Prijs slechts f 10,- per jaar

- aantal ☐ boekenkast(en) gesl. 100 cm br. f 595,-
☐ boekenkast(en) open 100 cm br. f 495,-
☐ boekenkast(en) gesl. 87 cm. br. f 540,-
☐ boekenkast(en) open 87 cm br. f 450,-
☐ boekenkast(en) open 87 cm br. 145 cm hoog f 365,-